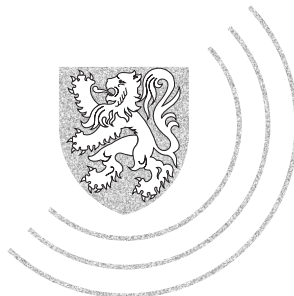

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

3 maart 2004

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Robert Voorhamme en Marc van den Abeelen,
mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Herman Lauwers en Jo Vermeulen –**

**houdende wijziging van het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen
tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet
van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking
tot de Universiteit Antwerpen, wat het Universitair Ziekenhuis Antwerpen betreft**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Ziekenhuizen in het algemeen en universitaire ziekenhuizen in het bijzonder, hebben zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot grote, professionele organisaties, die als opdracht hebben geïntegreerde, multidisciplinaire maar fundamenteel steeds medisch-specialistische zorg te verstrekken, die aansluit bij hun missie en de zorgbehoeften van de patiënten en hun omgeving.

De snel evoluerende omgeving waarin ziekenhuizen moeten werken en de steeds groter wordende complexiteit heeft als gevolg dat de inrichtende machten – zowel bij private, openbare als universitaire ziekenhuizen – bereid zijn afstand te nemen van een rechtstreekse deelname aan het bestuur van de ziekenhuizen. Schaalvergroting en stijgende complexiteit vereisen een toenemende professionalisering in het bestuur, evenals een grotere behoefte aan performante structuren. Er wordt gezocht naar een toenemende autonomie via verzelfstandiging, op voorwaarde dat de waarborg kan worden ingebouwd dat de ziekenhuizen hun maatschappelijke opdracht blijven waarmaken.

De missie van een universiteit, vertaald in zijn driedelige opdracht van onderwijs, onderzoek en dienstverlening, verschilt van die van een universitair ziekenhuis, dat een opdracht heeft van patiëntenzorg, opleiding en klinisch onderzoek.

Een doeltreffend beheer van een universitair ziekenhuis, zoals dat van alle ziekenhuizen, wordt beter mogelijk als het ziekenhuis zelf verantwoordelijk en aansprakelijk wordt gesteld voor het gevoerde beleid. Dat wordt bevorderd door de verwezenlijking van een eigen juridische structuur, waarbij de noodzaak en het belang van de eigen bestuursorganen duidelijk gesteld wordt. Dat wordt daarom ook zo bepaald in artikel 10 van de wet op de ziekenhuizen gecoördineerd op 7 augustus 1987, zoals gewijzigd door artikel 57 van de wet van 14 januari 2002 houdende maatregelen in de gezondheidszorg, en specifiek wat het Universitair Ziekenhuis Antwerpen betreft, in artikel 9 van het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen.

Het is evenwel duidelijk dat, gezien de zeer belangrijke opdracht van een universitair ziekenhuis op het vlak van opleiding en onderzoek, er een intensieve samenwerking en een intrinsieke verankering met de Universiteit Antwerpen vastgelegd wordt.

Artikel 10 van de wet op de ziekenhuizen, gecoördineerd op 7 augustus 1987, zoals gewijzigd door artikel 57 van de wet van 14 januari 2002 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg, bepaalt sinds de inwerkingtreding van deze bepaling het volgende :

“§ 1. Ieder ziekenhuis heeft een eigen beheer.

§ 2. De ziekenhuizen worden, overeenkomstig de door de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, bepaalde voorwaarden, uitgebraat door een rechtspersoon die uitsluitend de uitbating van één of meerdere ziekenhuizen of gezondheidsvoorzieningen of medisch-sociale inrichtingen als statutair doel heeft.

De Koning kan de in het vorig lid bedoelde gezondheidsvoorzieningen, bij een besluit vastgelegd na overleg in de Ministerraad, nader omschrijven.

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, in afwijkingen voorzien ten aanzien van de bepaling bedoeld in het eerste lid.

§ 3. De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de categorieën van rechtspersonen bepalen die een ziekenhuis mogen uitbaten.”.

Voorheen omvatte dit artikel enkel de eerste paragraaf over het afzonderlijke eigen beheer.

Het afzonderlijk eigen beheer van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen, dat als onderdeel van de academische structuur deel uitmaakte van de Universitaire Instelling Antwerpen, was voorheen als volgt geregeld in de wet van 4 april 1971 houdende oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen :

“Voor het beheer van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen evenwel kan de raad van bestuur de bevoegdheden die hem zijn toevertrouwd krachtens § 1 van dit artikel, geheel of gedeeltelijk overdragen aan een orgaan waarvan hij de samenstelling bepaalt, doch dat in ieder geval dient te bestaan uit evenveel personen behorende tot de katholieke denkrichting als tot de niet-katholieke denkrichting.

Deze overdracht van bevoegdheid zal altijd herroepbaar zijn.

Het hiervoor vermelde orgaan heeft de opdracht aan de raad van bestuur verslag uit te brengen over de genomen beslissingen.”.

De bevoegdheden werden in die zin door de Raad van Bestuur van de Universitaire Instelling Antwerpen overgedragen aan een eigen beheersorgaan van het ziekenhuis. Op grond van de nieuwe tekst van de gezondheidswet moest het universitair ziekenhuis echter ondergebracht worden in een aparte rechtspersoon.

Ondertussen en tegelijkertijd werd echter ook de fusie voorbereid van de drie Antwerpse universiteiten tot de ééngemaakte Universiteit Antwerpen. Bij de besprekingen werd voorgesteld om de kwestie van de afzonderlijke rechtspersoonlijkheid voor het universitaire ziekenhuis meteen ook te regelen in het fusiedecreet. Aldus werd met het fusiedecreet op de Universiteit Antwerpen (decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen) de UIA-wet met inbegrip van de vermelde bepaling opgeheven en werd het volgende artikel opgenomen :

“Artikel 9

Het Universitair Ziekenhuis Antwerpen, verder UZA te noemen, is het universitair ziekenhuis van de Universiteit Antwerpen. Het UZA wordt uitgebaut door een aparte rechtspersoon die uitsluitend de uitbating van het universitair ziekenhuis en gezondheidsvoorzieningen, medisch-sociale inrichtingen of welzijnsvoorzieningen als statutair doel heeft.

De samenstelling van het bestuursorgaan van het UZA wordt vastgelegd door de Raad van Bestuur van de UA.

De Raad van Bestuur van de UA keurt de beheersovereenkomst met het UZA goed.”.

De indieners van dit voorstel stellen nu voor om het Universitair Ziekenhuis Antwerpen af te splitsen en onder te brengen in een instelling zonder winstoogmerk met rechtspersoonlijkheid, naar analogie van de regeling die geldt voor de verzelfstandiging van de OCMW-ziekenhuizen, zoals omschreven in het hoofdstuk XIIBis van de OCMW-wet van 8 juli 1976, zoals gewijzigd – zij het dat het om een onbenoemde rechtspersoon “sui generis” gaat. Het gaat dus uitdrukkelijk niet om een VZW of een stichting in de zin van de wet op de verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, ook niet om een vennootschap. Deze instelling zou dan krachtens het decreet de rechtspersoonlijkheid verwerven, zodra de beslissing tot afsplitsing van het UZA door de UA genomen is.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel situeert de behandelde materie in haar grondwettelijke context.

Artikel 2

Dit artikel vervangt de tekst van artikel 9 van het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen.

In § 1 wordt impliciet opdracht gegeven aan de Universiteit Antwerpen om uitvoering te geven aan artikel 10 van de wet op de ziekenhuizen, zoals gewijzigd door artikel 57 van de wet van 14 januari 2002 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg. Daartoe moet de universiteit het universitair ziekenhuis, dat tot nu toe een autonoom onderdeel was van de universiteit, afsplitsen en onderbrengen in een afzonderlijke rechtspersoon “sui generis”. Die instelling verwerft dan rechtspersoonlijkheid, zodra de beslissing tot afsplitsing van het UZA door de UA genomen is. Het is de bedoeling dat de Universiteit Antwerpen na de goedkeuring van dit artikel onverwijld deze bepaling uitvoert.

Door § 2 wordt het maatschappelijke doel in overeenstemming gebracht met artikel 4 en artikel 10 van de gecoördineerde wet op de ziekenhuizen en met de eventuele uitvoeringsbesluiten van deze bepalingen. Die artikelen luiden als volgt :

“Artikel 4

Met het oog op de toepassing van deze gecoördineerde wet worden als universitaire ziekenhuizen, universitaire ziekenhuisdiensten, universitaire ziekenhuisfuncties of universitaire zorgprogramma's beschouwd, deze welke, gelet op hun eigen functie op het gebied van patiëntenverzorging, het klinisch onderricht, het toegepast wetenschappelijk onderzoek, de ontwikkeling van nieuwe technologieën en de evaluatie van de medische activiteiten, voldoen aan de voorwaarden gesteld door de Koning en door Hem als dusdanig worden aangewezen op voorstel van de academische overheid van een Belgische universiteit met een faculteit geneeskunde met volledig leerplan.

Met toepassing van het eerste lid kan slechts één ziekenhuis per universiteit met een faculteit met volledig leerplan worden aangewezen.

Artikel 10

§ 1. Ieder ziekenhuis heeft een eigen beheer.

§ 2. De ziekenhuizen worden, overeenkomstig de door de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, bepaalde voorwaarden, uitgebraat door een rechtspersoon die uitsluitend de uitbating van één of meerdere ziekenhuizen of gezondheidsvoorzieningen of medisch-sociale inrichtingen als statutair doel heeft.

De Koning kan de in het vorig lid bedoelde gezondheidsvoorzieningen, bij een besluit vastgelegd na overleg in de Ministerraad, nader omschrijven.

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, in afwijkingen voorzien ten aanzien van de bepaling bedoeld in het eerste lid.

§ 3. De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de categorieën van rechtspersonen bepalen die een ziekenhuis mogen uitbaten.”.

In § 3 worden de organen van het UZA vastgelegd. Wegens de huidige verankering in de universiteit wordt ervoor geopteerd de Algemene Vergadering als hoogste orgaan van het UZA voor ten minste twee derde te laten bestaan uit leden die de Universiteit Antwerpen vertegenwoordigen. Bovendien wordt vastgelegd dat de rector van de UA in elk geval de Algemene Vergadering en in beginsel ook de Raad van Bestuur ambtshalve voorziet. Gebeurlijk kan het voorzitterschap van de Raad van Bestuur door een andere daartoe door de AV van het UZA – op voordracht van de rector – aangewezen persoon worden waargenomen.

Om dezelfde redenen van verankering en van hoorlijk bestuur in kwestieuze dossiers wordt in § 4 ook een evocatierecht opgenomen, dat erin bestaat dat de Algemene Vergadering met een gekwalificeerde meerderheid bepaalde aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Raad van Bestuur behoren, tot zich kan trekken.

In § 4 wordt bovendien bepaald dat de samenstelling van de Algemene Vergadering, het quorum en de meerderheden voor beslissingen worden vastgelegd door de Raad van Bestuur van de Universiteit Antwerpen. Tevens worden de minimale bevoegdheden van de Algemene Vergadering vastgelegd.

Een statutenwijziging kan slechts geschieden met een quorum van de helft plus één van de leden en een meerderheid van drie vierde van de aanwezige leden.

In § 5 wordt vastgelegd welke bepalingen minimaal in de statuten moeten worden vastgelegd. In het decreet hoeft deze lijst niet uitputtend te worden omschreven. Zo zullen de statuten ook de regelen inzake vertegenwoordiging moeten bevatten.

§ 6 regelt de aanstelling van de gedelegeerd bestuurder.

In § 7 wordt bepaald dat de personeelsleden van het ziekenhuis bij de afsplitsing met alle rechten en verplichtingen, wat hun aanstelling bij het ziekenhuis betreft, in dienst treden van de nieuwe rechtspersoon. Zij behouden alle rechten en verplichtingen die zij voorheen hadden en het arbeidsrechtelijk en sociaalrechtelijk statuut dat op hen van toepassing was, conform de Europese richtlijn terzake. Het gaat daarbij om een contractuele tewerkstellingsvorm, met toepassing van de wet op de arbeidsovereenkomsten. Omwille van het sui-generis-gehalte, zoals al werd aangehaald, is verder onder meer de wet van 5 december 1968 betreffende collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités van toepassing en wordt er een ondernemingsraad en een preventiecomité opgericht, zoals ook het geval is voor de Bedrijfsorganisatiewet (ondernemingsraden), de Welzijnswet (comités voor preventie en bescherming) en de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 5 met betrekking tot de syndicale afvaardiging. De sui-generis-regel houdt onder meer in dat, in navolging van artikel 8 van het decreet van 4 april 2003, autonoom specifieke regelen kunnen worden uitgevaardigd terzake.

Bij § 8 kan de volgende toelichting worden gegeven. De overdracht van rechtswege en om niet, verhindert dat bij de overdracht taksen worden geheven. In de jaarrekeningen, de balans en de toelichting van de autonome afdeling UZA van de universiteit, goedgekeurd door de inspectie van het Ministerie van Volksgezondheid, de bedrijfsrevisor (commissaris), de inspecteur van financiën UA en de regeringscommissaris UA, staan de goederen die het UZA als autonome afdeling heeft verworven.

§ 9 regelt de vrijstelling van successierechten.

§ 10 regelt de onteigeningsbevoegdheid

§ 11 regelt, ten slotte, de beheersovereenkomst die tussen de UA en de nieuwe rechtspersoon wordt gesloten. De beheersovereenkomst heeft een contractueel karakter. Derden zullen hieraan geen rechten kunnen ontlennen. Het stilzwijgende ont-

bindende beding conform artikel 1184 van het burgerlijk wetboek is echter niet van toepassing. De continuïteit van de dienstverlening zoals bepaald in artikel 9, § 2, primeert. De beheersovereenkomst regelt onder meer de evaluatie, de voortgangsbewaking en de bijsturing evenals de wijze en frequentie ervan, de arbitrage, beloningen of sancties bij niet-naleving (zoals beperking van de beheersautonomie of delegatie), de overgangsmaatregelen tussen het verlopen van de ene beheersovereenkomst en het afsluiten van de volgende beheersovereenkomst alsmede de maatregelen bij eventuele ontbinding, de bevoegde rechtbank(en), en de bekendmaking van de beheersovereenkomst.

De beheersovereenkomst bevat eveneens nadere beschikkingen over de samenwerking op de verschillende domeinen van de respectieve missies van de universiteit en het ziekenhuis, de principes van onder meer het beleidsplan, het beheer en bestuur, de onderlinge geldstromen, de samenwerking met en participatie in andere instanties of rechtspersonen voorzover dat niet met een bevoegdheidsoverdracht gepaard gaat, rekening houdend met de academische en wetenschappelijke belangen van de universiteit en het ziekenhuis.

Robert VOORHAMME

Marc VAN DEN ABELEN

Wivina DEMEESTER-DE MEYER

Herman LAUWERS

Jo VERMEULEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

Artikel 9 van het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen wordt vervangen door wat volgt :

“Artikel 9

§ 1. Het Universitair Ziekenhuis Antwerpen (UZA) is een instelling zonder winstoogmerk, die krachtens dit decreet rechtspersoonlijkheid verwerft, zodra de beslissing tot afsplitsing van het UZA door de Universiteit Antwerpen (UA) is genomen.

§ 2. Het doel van het UZA is, in een pluralistisch perspectief, het verlenen van patiëntenzorg met een universitaire dimensie, de ontwikkeling van nieuwe technologieën, de evaluatie van medische activiteiten, klinisch onderzoek en opleiding ten behoeve van de Universiteit Antwerpen. Onder dit doel vallen in elk geval de uitbating van het universitair ziekenhuis en gezondheidsvoorzieningen, medisch-sociale inrichtingen of welzijnsvoorzieningen. Onder dit doel vallen eveneens het stellen van alle rechtshandelingen inzake alle roerende en onroerende goederen van het UZA en alle rechtshandelingen die rechtstreeks of onrechtstreeks voor de realisatie van dit doel noodzakelijk zijn.

§ 3. De organen van het UZA zijn de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur. De volheid van bevoegdheid berust bij de Algemene Vergadering.

De regeringscommissaris bij de Universiteit Antwerpen en de bevoegde inspecteur van financiën hebben van ambtswege zitting in de organen, bedoeld in dit decreet.

§ 4. De samenstelling van de Algemene Vergadering van het UZA, het quorum en de meerderheden voor beslissingen binnen de Algemene Vergadering worden vooraf vastgelegd door de Raad van Bestuur van de UA. De leden van de Algemene Vergadering van het UZA worden aangesteld door de Raad van Bestuur van de UA. Minstens twee derde van deze leden vertegenwoordigen de Universiteit Antwerpen. De voorzitter van de Algemene Vergadering van het UZA is de rector van de UA. Hij/zij kan zich als voorzitter laten vervangen door een ander door de Algemene Vergadering aan te wijzen lid.

De Algemene Vergadering heeft de volgende bevoegdheden :

- 1° het vastleggen en wijzigen van de statuten ;
- 2° het vastleggen van de opdrachtverklaring van het UZA en van de beheerovereenkomst tussen UA en UZA, inclusief het algemene kader voor samenwerking met andere instellingen ;
- 3° het goedkeuren van de begroting en de rekeningen van het UZA ;
- 4° het vastleggen van de bevoegdheden van de Raad van Bestuur, met inbegrip van het recht specifieke aangelegenheden binnen de bevoegdheidssfeer van de Raad van Bestuur naar zich toe te trekken, evenals het verlenen van de kwijting aan de bestuurders ;
- 5° het vastleggen van de samenstelling van de Raad van Bestuur van het UZA ;
- 6° de ontbinding van de rechtspersoon en het vastleggen van de bestemming van de goederen na ontbinding ; een dergelijke beslissing kan slechts genomen worden met een drievierde meerderheid.

§ 5. De statuten bevatten minimaal de volgende bepalingen :

- 1° de zetel van de instelling ;
- 2° de nadere regels met betrekking tot de samenstelling van de Algemene Vergadering en de duur van de mandaten van de leden van de Algemene Vergadering ;
- 3° de nadere regels met betrekking tot de bevoegdheden van de Algemene Vergadering en van de Raad van Bestuur ;

- 4° de wijze van bijeenroeping van de Algemene Vergadering ;
- 5° de samenstelling van de Raad van Bestuur en de wijze van benoeming en afzetting van de niet-ambtshalve bestuurders ;
- 6° de besluitvormingsprocedure inzake de wijziging van de statuten, met inbegrip van quorumvereisten en meerderheden ;
- 7° de nadere regels met betrekking tot de werking en de bevoegdheden van de Raad van Bestuur van het UZA ;
- 8° de besluitvormingsprocedure inzake het sluiten van samenwerkingsakkoorden met andere instellingen.

§ 6. De Algemene Vergadering van het UZA stelt de gedelegeerd bestuurder aan. Hij kan de gedelegeerd bestuurder ad nutum ontslaan. De gedelegeerd bestuurder is belast met de dagelijkse leiding van het UZA.

§ 7. De personeelsleden die op de datum van de inwerkingtreding van de beslissing tot afsplitsing, bedoeld in § 1, in dienst zijn van de Universiteit Antwerpen, afdeling Universitair Ziekenhuis, treden wat hun aanstelling bij het ziekenhuis betreft, op die datum in dienst van het UZA. Ze behouden daarbij alle rechten en verplichtingen en het arbeidsrechtelijk en sociaalrechtelijk statuut dat daarbij op hen van toepassing was, conform de Europese Richtlijn 2001/23/EEG van 12 maart 2001 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen daarvan.

§ 8. Alle roerende en onroerende goederen, activa en passiva, rechten en verplichtingen, met inbegrip van alle rechten en verplichtingen van het vermogen, die voorkomen op de door de toezichhoudende overheid goedgekeurde jaarrekening van 31 december 2003 van de UA, afdeling UZA, worden op de datum van de inwerkingtreding van de afsplitsing van rechtswege en om niet en zonder kosten van welke aard, overgedragen aan het UZA. De overdracht van de goederen geschiedt in de staat waarin zij zich bevinden. Het UZA treedt in de rechten en verplichtingen die krachtens de activiteiten van de voornoemde instellingen op het vlak van het universitair ziekenhuis zijn ontstaan en is hiervoor de algemene rechtsopvolger van voornoemde rechtspersonen.

§ 9. Het UZA geniet de vrijstelling opgenomen in artikel 55 van het Wetboek der Successierechten.

§ 10. Het UZA kan, overeenkomstig de wetgeving betreffende de onteigeningen ten algemene nutte en na machtiging van de Vlaamse regering, overgaan tot onteigening van onroerende goederen die rechtstreeks of onrechtstreeks vereist zijn voor het in § 2 vermelde doel.

§ 11. Na advies van de faculteit geneeskunde van de Universiteit Antwerpen, sluiten de Universiteit Antwerpen en de nieuwe rechtspersoon UZA een beheersovereenkomst die verdere uitvoering geeft aan de universitaire verankering van het UZA. De beheersovereenkomst regelt de onderlinge verhoudingen en procedures, de doelstellingen en resultaatgebieden.”.

Robert VOORHAMME

Marc VAN DEN ABELEN

Wivina DEMEESTER-DE MEYER

Herman LAUWERS

Jo VERMEULEN